

SAMENWERKEN

inburgering: leren
in de uitvoering

een project van divosa

Verbeteringen in het Inburgeringsproces:

SAMENWERKEN

Beste collega,

In het afgelopen jaar zijn meer dan 40 medewerkers van verschillende organisaties actief geweest in de Community of Practice Inburgering Fryslân van Divosa. Samen hebben wij gekeken wat er nodig is om een doorlopende ontwikkellijn te realiseren in Friesland. Een grote provincie waarbij niet op iedere locatie alle noodzakelijke voorzieningen voor een succesvolle inburgering vanzelfsprekend beschikbaar zijn. Wij hebben vijf voorwaarden voor een succesvolle inburgering onderzocht en zijn tot enkele conclusies gekomen die leiden tot verbeteringen in het inburgeringsproces.

De kernboodschap die wij willen doorgeven, is dat begrip voor de verschillende rollen in dit proces essentieel is. Het draait niet alleen om het vertellen wat een statushouder moet doen, maar vooral om de samenwerking tussen de diverse partijen met wederzijds vertrouwen dat we voor dezelfde uitdaging staan. Binnen de Wet inburgering 2021 (Wi2021) is dualiteit daarbij het sleutelwoord!

***Dualiteit** betekent het combineren van taal en participatie zodat de inburgeraar volwaardig en actief kan deelnemen aan de Nederlandse samenleving. Er wordt van een inburgeraar verwacht dat hij of zij meerdere activiteiten combineert om zo snel mogelijk in te burgeren.*

Om dat in Friesland te realiseren, is een nauwe samenwerking tussen de verschillende organisaties belangrijk. Alleen dan is het mogelijk om de verschillende activiteiten (school, werk, je weg vinden in de woonwijk, etc.) ook echt te combineren. De uitdaging binnen de Wi2021 is de balans vinden tussen wat moet, wat het beste is voor de statushouder en hoe we dat samen kunnen realiseren. Daarbij zoeken we naar de vrije ruimte binnen de wet en de creatieve oplossingen die bijdragen aan een succesvolle inburgering.

We bespreken de vier belangrijkste thema's aan de hand van fictieve praktijkvoorbeelden. We geven tips en adviezen die kunnen helpen bij het inburgeringsproces rondom dit thema. De vijfde voorwaarde tot succes loopt als rode draad door alles heen. Het is de belangrijkste conclusie en de titel van dit document: **Samenwerken!**

Individueel maatwerk is een essentieel onderdeel van een geslaagd duaal inburgeringstraject en dat bereik je uitsluitend wanneer je over de volle breedte van de ontwikkellijn met alle ketenpartners samenwerkt!

Inmiddels durven wij te stellen:

Begrip, vertrouwen, samenwerking en flexibiliteit in het proces van inburgering zijn belangrijk voor het succes. De menselijke benadering, inlevingsvermogen en het denken in kansen voor het individu zijn alles bepalend.

We hopen dat het resultaat van deze Community een extra ondersteuning zal zijn in de begeleiding van inburgeraars bij het opbouwen van een nieuw leven in Nederland.

Namens alle deelnemers Community of Practice Inburgering Fryslân
april 2024

INHOUDSOPGAVE

• Samenwerken	1
• Cultuursensitiviteit	4
• Snelheid & Doorstroomprocedures	5
• Participatie	6
• Flexibiliteit & Maatwerk	7
• Links	8
• Dankwoord aan onze partners	11
• Notities	12
• Inburgering in Fryslân praatplaat	15

Verbeteringen in het Inburgeringsproces:

Cultuursensitiviteit

Het verhaal van Fatima

Fatima is een 34-jarige alleenstaande moeder uit Syrië die onlangs met haar twee jonge kinderen naar Nederland is gevlucht vanwege de oorlog in haar thuisland. Ze spreekt beperkt Engels en heeft moeite met het begrijpen en spreken van de Nederlandse taal.

Vertrouwen, inlevingsvermogen en communicatie zijn cruciaal voor een succesvol inburgeringsproces

Wat is er nodig?

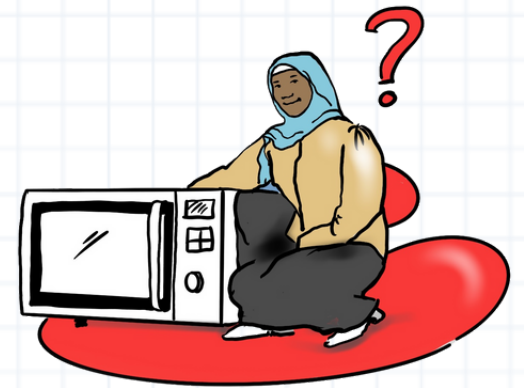
Ruimte voor herhaling & bevestiging

Door de traumatische ervaringen in haar thuisland en de stress van haar nieuwe situatie, vindt Fatima het lastig om nieuwe informatie goed te onthouden. Ze heeft behoefte aan herhaling en bevestiging tijdens gesprekken.

Duidelijke verwachtingen en stappen

Vanwege haar beperkte taalvaardigheid heeft Fatima moeite met het begrijpen van complexe afspraken. Het is belangrijk om duidelijk uit te leggen wat er van haar wordt verwacht tijdens het inburgeren én wat iedere stap inhoudt.

Hou daarbij rekening met het perspectief van de ander: hoe komt de inhoud van je boodschap over op Fatima en wat betekent dat voor haar?

Wat kun JIJ doen?

- Stel ook controlevragen, om aan te kunnen sluiten bij haar belevingswereld.
- Vraag wat zij nodig heeft om het proces makkelijker te maken. Vraag ook wat ze doet naast het inburgeren. Hoe oefent ze haar Nederlandse taal thuis?
- Bied steun, richting en geruststelling.
- Realiseer je continu:
 - In veel landen wordt *de overheid* niet beschouwd als partner, die het beste met je voorheeft. Werk dus allereerst aan een goede relatie en vertrouwen!
 - De meeste statushouders komen uit een situatie waarin zij primair bezig waren dagelijks te overleven, gericht op basisbehoeften als voedsel, veiligheid en onderdak. "Plannen maken voor de toekomst", in welke vorm dan ook, zijn zij doorgaans **niet** gewend!

Communication is key:

Fatima neemt haar schoonmaaktaak zo serieus dat ze de magnetron naar huis meeneemt als haar baas vraagt of ze hem ook 'mee neemt' tijdens het schoonmaken van de keuken.

Wat kunnen we SAMEN in onze regio doen?

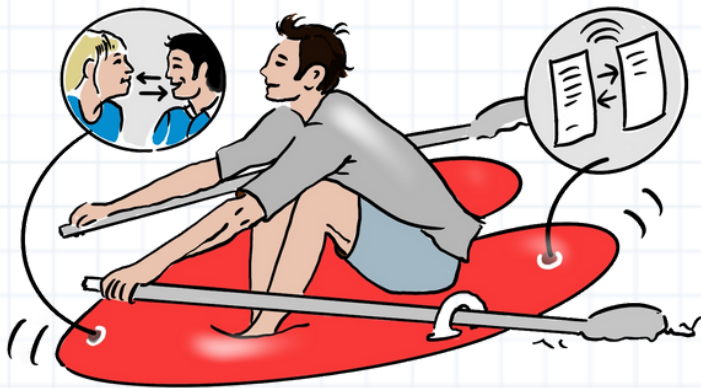
Verwarring en misverstanden ontstaan eenvoudig, zeker als verschillende instanties (achtereenvolgens) iemand ondersteunen. Het is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de medewerkers van alle organisaties en Fatima om te zorgen dat je elkaar goed begrijpt en dat verwachtingen helder zijn.

Organiseer gezamenlijke bijeenkomsten met (ervarings)deskundigen om andere culturen te leren begrijpen. Daarmee kun je als collega's vanuit een breder perspectief kijken naar de situaties die je tegenkomt.

Verbeteringen in het Inburgeringsproces:

Snelheid & Doorstroomprocedures

Het verhaal van Mohamed

Mohamed, een 32-jarige Syrische vluchteling, is meer dan een jaar geleden aangekomen in Nederland met de hoop op een veilige toekomst voor zichzelf en zijn gezin. Hij wil er alles aan doen om zijn leven hier op te bouwen en zijn weg te vinden in de Nederlandse samenleving. Echter, Mohamed ervaart frustraties en uitdagingen in het inburgeringsproces, met name op het gebied van snelheid en doorstroming.

Hoe sneller en beter de procedure wordt doorlopen, des te effectiever de inburgering!

Wat is er nodig?

Hij is veilig in Nederland, maar is ook nog erg afhankelijk van allerlei organisaties die hem moeten helpen. Hij wil graag een woning, maar dat duurt lang. Zijn gezin kan niet zo snel komen als hij zou willen en daar maakt hij zich veel zorgen over. Zijn contactpersoon bij de gemeente wil hem wel helpen, maar die weet ook niet wanneer de volgende stap gezet kan worden. Belangrijk zijn:

- *Een realistische planning:* Ook al zijn door allerlei invloeden maar kleine stapjes mogelijk, met een planning en uitzicht op een vervolg met einddoel krijgt Mohamed meer vat op de situatie.
- *Vroegtijdige identificatie van behoeften:* Wanneer hij meer grip heeft, kan Mohamed beter bespreekbaar maken wat hij nodig heeft en komen oplossingen in beeld die daarop aansluiten.
- *Nieuwe Wet inburgering 2021:* De gemeente heeft de regie en heeft de voorzieningen in beeld. Zij kan deze afstemmen op de persoonlijke behoefte van de inburgeraar: geen onnodige acties, minder vertraging en soepeler doorstroom!
- *Regionale regie op de financiering,* waarbij inburgeringsactiviteiten meer kansgericht in plaats van risico gestuurd worden georganiseerd.

Wat kun JIJ doen?

- Ga het gesprek aan. Persoonlijk contact werkt, zeker in het begin, beter dan e-mail.
- Start daarmee al zo vroeg mogelijk, bij voorkeur op het azc!
- Stem verwachtingen en mogelijkheden af met Mohamed: wat kan er wel of misschien juist niet?

Wat kunnen we SAMEN in onze regio doen?

Door regelmatig contact met samenwerkingspartners en de ontwikkelingen rondom het inburgeringstraject met Mohamed te delen, kunnen de verwachtingen worden gemanaged en wordt voorkomen dat hij iedere keer opnieuw dezelfde dingen moet doen. Het uiteindelijke doel is, dat hij goed kan integreren en zo snel mogelijk, ook als er factoren zijn waar gemeente en statushouder weinig invloed op hebben.

- Zorg dat je je ketenpartners goed kent.
- Geef inzicht in je werk; ook richting andere partijen. Je kunt eerder de samenwerking opzoeken als bekend is wat je nu doet en welk werk er op je afkomt. Omdat het bijna altijd maatwerk is, is het belangrijk dat je weet waar iedereen mee bezig is, zodat je tot collectieve oplossingen kunt komen.
- Bespreek de ontwikkelingen ook regelmatig met je collega's en de ketenpartners.

Verbeteringen in het Inburgeringsproces:

Participatie

Het verhaal van Arsema

Arsema, een 28-jarige vluchteling uit Eritrea, is alleen naar Nederland gekomen vanwege de situatie daar. Ze heeft een lange, gevaarlijke reis achter de rug en staat nu voor de uitdaging om haar leven opnieuw op te bouwen. De vlucht en alles wat ze heeft meegemaakt, zorgen ervoor dat Arsema kampt met psychische problemen die het moeilijk maken om actief te participeren binnen haar inburgeringstraject.

Combineer participatie & inburgering vanaf het begin

Wat is er nodig?

Met haar achtergrond is het nóg belangrijker dat ze mensen leert kennen waardoor ze zich verbonden gaat voelen met haar nieuwe omgeving. Het is essentieel om, naast werk, sociale contacten op te doen en een netwerk op te bouwen. Daardoor leert ze de taal sneller, leert ze haar omgeving beter kennen en raakt ze betrokken bij activiteiten die haar kunnen ondersteunen bij haar integratie. Nieuwkomers zoals Arsema hebben een grote behoefte om deel te nemen aan de maatschappij. Dat doe je niet alleen door het vinden van werk, maar ook door contacten op te doen in je sociale omgeving. Dus help haar lid te worden van de sportvereniging of moedig haar aan koffie te drinken met de burens.

6 kritische succesfactoren

1. Passende relevante (werk)plekken
2. Netwerken van en met werkgevers
3. Begeleiding op maat
4. Brede samenwerking tussen alle partijen
5. Aandacht voor (vak)taal
6. Vroeg begin, liefst al bij het azc

Wat kun jij doen?

- Ga het gesprek met Arsema aan. Vraag wat ze graag doet? Sporten? Zingen? Humor en lichtheid breken vaak het ijs in een lastig gesprek, ook bij iemand met veel zorgen.
- Geef haar tips en adviezen om haar netwerk uit te bouwen.
- Laat het haar in basis zélf organiseren. Dat is de eerste keer spannend, maar het wordt steeds makkelijker. Vraag Arsema hoe zij haar uitdagingen wil aanpakken voor de toekomst.
- Moedig haar aan actief te zijn, laat haar voelen dat ze eigenaar is van haar situatie én motiveer haar om betrokken te blijven.
- Vraag regelmatig of het goed gaat of doe suggesties.
- Vermijd aannames: jij kunt nooit in Arsema's voetsporen staan, wees je dat bewust.
- Blijf professioneel nieuwsgierig, want alleen dan kun je jezelf ontwikkelen en steeds bijleren!

Wat kunnen we SAMEN in onze regio doen?

Investeer bij de start van een traject. Flexibiliteit in de begeleiding is cruciaal, want je weet niet wat je onderweg tegenkomt; ook als het gaat om werk. Indien mogelijk begin je tijdens het verblijf bij COA. Combineer het leren van de taal zo vroeg mogelijk in het traject met andere participatieactiviteiten. Verbind werkgevers in de regio met elkaar, bijv. om 'best practices' uit te wisselen. Maak heldere afspraken over wie de regie voert en welke rol andere partners daarin hebben te vervullen. Probeer te redeneren vanuit gezamenlijke gewenste resultaten in plaats van wettelijke taken.

Verbeteringen in het Inburgeringsproces:

Flexibiliteit & Maatwerk

Het verhaal van Usman en Maryam

Usman en Maryam zijn nareizigers die uit Afghanistan in Nederland zijn aangekomen, nadat hun ouders eerder gevlucht zijn vanwege de situatie in hun thuisland. Broer en zus zijn als minderjarigen in Friesland aangekomen en stonden voor de uitdaging om een nieuw leven op te bouwen in een compleet nieuwe omgeving. Inmiddels is Maryam 18 jaar en haar broer is dat bijna.

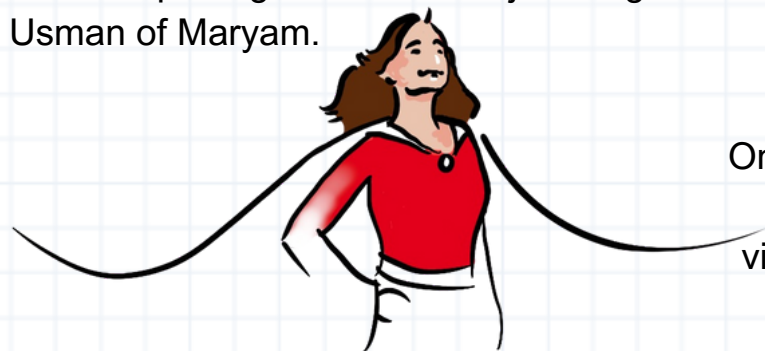
Wat is er nodig?

Denk buiten de standaard kaders

Bij het begeleiden van Usman en Maryam is het belangrijk om breed te denken en alle mogelijkheden rondom inburgeren te overwegen. In plaats van hen een standaard inburgeringsroute aan te bieden, is het belangrijk te kijken wat het beste aansluit bij hun persoonlijke situatie en geschiedenis als minderjarige nareizigers.

Wat kun JI doen?

- Bied zoveel mogelijk individueel maatwerk dat aansluit bij de persoonlijke behoeften.
- De inburgeringstermijn is 3 jaar, maar dat wil niet zeggen dat ze vanaf dag 1 verplicht moeten inburgeren. Usman en Maryam kunnen baat hebben bij een programma dat rekening houdt met hun leeftijd, achtergrond en andere persoonlijke omstandigheden. Dat kan gaan om een flexibeler lesrooster of eerst gerichte ondersteuning bij het verwerken van psychosociale problemen.
- Door te kijken naar de vrije ruimte binnen de Wet inburgering 2021, maar ook de Participatiewet, kun je een flexibel traject aanbieden dat maximaal aansluit bij hun behoeften en omstandigheden.
- Durf ook de hulpvraag te stellen aan je collega's en/of ketenpartners, om samen tot de ideale aanpak te komen voor 'jouw' Usman of Maryam.

Be bold - Be Brave!

Om Usman en Maryam optimaal te begeleiden, is moed en initiatief nodig. Dit betekent dat je creatief en vindingrijk moet zijn binnen de ruimte die de wet biedt.

Inzetten op inlevingsvermogen en begrip

Inlevingsvermogen en begrip voor hun omstandigheden zijn essentieel. Door je in te leven in hun ervaringen en behoeften, kun je een betere ondersteuning bieden om hun inburgeringsproces te laten slagen. Onthoud echter altijd dat je dienstverlener bent en geen zorgverlener!

Wat kunnen we SAMEN in onze regio doen?

Standaard dienstverlening sluit lang niet altijd aan bij de behoefte van de statushouder. Persoonsgericht maatwerk is dan de sleutel voor succes. Investeer aan de voorkant meer tijd en aandacht om later minder te hoeven 'repareren'. Besteed aandacht aan wat de werkgevers nodig hebben om participatieplekken te organiseren én in stand te houden. Stem de planning van (taal)lessen en werk zoveel mogelijk af op persoonlijke omstandigheden. Bespreek mogelijkheden om zaken praktisch te combineren.

LINKS

Wet inburgering 2021

Rijksoverheid: Inburgeren in Nederland volgens Wet Inburgering 2021	
Rijksoverheid: Waar Participatiewet en Inburgeren elkaar raken, kamerbrief Podt met vraag en antwoord.	
DUO: Informatie over Inburgeren WI2021	
Divosa: Community of Practice Inburgering	
Divosa: Welke communities (CoP's) zijn er?	
Divosa: CoP Inburgering - Fryslân	
Divosa: Inburgering (handreikingen, Q&A's en verhalen)	

Informatie en ondersteuning

Onderzoek Hofstede - Culturen landen vergelijken	
Mythen en Feiten over vluchtelingen van UNHCR	
Vluchtelingen in getallen 2023 van Vluchtelingenwerk	

NB: Het internet verandert constant en het kan zijn dat sommige links in deze infobrochure niet meer werken.

LINKS

Werkgelegenheid en statushouders

<u>Rijksoverheid: Plan van aanpak Statushouders en Werk</u>	
<u>IND: Een buitenlandse werknemer in dienst nemen</u>	
<u>COA: Nieuwkomers op weg naar werk</u>	
<u>Vluchtelingenwerk: een vluchteling in dienst nemen</u>	
<u>Refugee Work: Op zoek naar werk? Vindt een baan die past</u>	
<u>Open Embassy: Snel je weg vinden in Nederland</u>	
<u>Newbees: Vergroot bewustzijn over inclusiviteit op de werkvloer</u>	
<u>Refugee Talent Hub: Brengt werkgevers en vluchtelingen bij elkaar</u>	

Cultuur & media

<u>The Swimmers - Waargebeurd verhaal over 2 Syrische zussen</u>	
<u>Documentaireserie De Wereld in Ter Apel</u>	
<u>De Inburgeringspodcast</u>	
<u>TV documentaire "Bij ons op het azc"</u>	
<u>Confronterende EO TV documentaire "Rot op naar je eigen land!"</u>	

NB: Het internet verandert constant en het kan zijn dat sommige links in deze infobrochure niet meer werken.

LINKS

Onderwijs en Nederlandse taal

<u>Basisvaardigheden biedt mogelijkheden voor aanvullende scholing</u>	
<u>Leesniveaubeoordelen van een tekst</u>	
<u>Is dit woord B1-niveau? Test het hier</u>	
<u>UAF: behartigen belangen, begeleiden en delen kennis met statushouders vanaf circa MBO niveau 3</u>	
<u>Grotius: voorbereiding statushouders op studie in hoger onderwijs</u>	
<u>Divosa: de startklas voor inburgeraars, want leren kun je leren</u>	
<u>Rijksoverheid: Kamerbrief Borging Onderwijsroute</u>	
<u>App voor eenvoudig Nederlands naar A1/A2 niveau (Lees simpel app)</u>	
<u>Vaktaalapp: betaalde app met vaktaal voor functies en branches</u>	

ONZE PARTNERS

Dankwoord aan alle betrokkenen

Dit document is mede tot stand gekomen door inzet van medewerkers van veel verschillende organisaties. Zij zijn allemaal op hun eigen manier een samenwerkingspartner binnen Friesland. Zonder hen was de community of practice Inburgering Fryslân nooit tot stand gekomen en zeker niet succesvol geweest. Zij waren de community en wat u hier nu leest, het eindresultaat, is van hen! Zij leverden de input voor de onderwerpen en hebben de informatie verzameld waardoor uiteindelijk dit overzicht met de belangrijkste thema's, gevuld met tips, suggesties en adviezen voor verbeteringen in het inburgeringsproces kon worden gemaakt.

Onze dank gaat uit naar:

Onze partners en contacten

Gemeente Achtkarspelen - Stationsstraat 18, 9285 NH Buitenpost t: 14 05 11 e: gemeente@achtkarspelen.nl
Gemeente Dantumadiel - Hynstebloem 4, 9104 BR Damwâld t: (0511) 71 70 00 e: inburgering@dantumadiel.frl
Gemeente Fryske Marren - Postbus 101, 8500 AC Joure t: 14 05 14 e: via website defryskemarren.nl/contact/
Gemeente Harlingen - Voorstraat 35, 8861 BD Harlingen t: 14 05 17 e: info@harlingen.nl
Gemeente Heerenveen - Crackstraat 2, 8441 ES Heerenveen t: 14 05 13 e: inburgering@heerenveen.nl
Gemeente Leeuwarden - Oldehoofsterkerkhof 2, 8911 DH Leeuwarden t: 14 05 8 e: Inburgering@leeuwarden.nl
Gemeente Noardeast Fryslân - Koningstraat 13, 9101 LP Dokkum t: (0519) 29 88 88 e: info@noardeast-fryslan.nl
Gemeente Ooststellingwerf - 't Oost 11 8431 LE Oosterwolde t: 14 05 16 e: gemeente@ooststellingwerf.nl
Gemeente Opsterland - Hoofdstraat 82, 9244 CR Beetsterzwaag t: 14 05 12 e: gemeente@opsterland.nl
Gemeente Smallingerland - G. Boelensstraat 2, 9203 RM Drachten t: (0512) 581234 e: gemeente@smallingerland.nl
Gemeente SudWestFryslân - Marktstraat 8, 8601 CT Sneek t: 14 05 15 e: via website sudwestfryslan.nl
Gemeente Tytsjerkstradiel - Raadhuisweg 7, 9251 GH Burgum t: 14 05 11 e: gemeente@t-diel.nl
Gemeente Waadhoeke - Harlingerweg 18, 8801 PA Franeker t: (0517) 380 380 e: info@waadhoeke.nl
Gemeente Weststellingwerf - Griffioenpark 1, 8471KR Wolvega t: 14 05 61 e: info@weststellingwerf.nl
Amaryllis Leeuwarden - Zuidvliet 620, 8921 EZ Leeuwarden t: (058) 303 0400 e: info@amaryllisleeuwarden.nl
BasetoWork - Carlsonstraat 4, 8263 CA Kampen t: (088) 066 5007 e: zie website basetowork.nl/contact
Caparis - Industrieweg 13, 8444 AS Heerenveen t: (0513) 63 99 99 e: zie website www.caparis.nl/contact
Centraal Orgaan Opvang Asielzoekers - Rijnstraat 8, 2515 XP Den Haag t: (088) 715 70 00 e: info@coa.nl
Divosa - Aidadreef 8, 3561 GE Utrecht t: (030) 233 23 37 e: info@divosa.nl
Dokwurk - Hendoweg 26, 9101 PC Dokkum t: (0519) 229 119 e: info@dokwurk.nl
Nidos - Maliebaan 99, 3581 CH Utrecht t: (088) 501 12 00 e: contact@nidos.nl
Pastiel - Tingietersstraat 1, 8601 WJ Sneek t: (0515) 48 49 99 e: info@pastiel.nl
ROC Firda - Verschillende locaties, zie website www.firda.nl e: inburgering@firda.nl
Stavor - Guldenberg 12, 5268 KR Helvoirt t: (085) 401 91 88 e: info@stavor.nl
Stjoer - Tesselschadestraat 8A, 8913 HB Leeuwarden t: (058) 284 90 20 e: info@stjoer.frl
Vluchtelingenwerk - Surinameplein 122, 1058 GV Amsterdam t: (020) 346 72 00 e: info@vluchtelingenwerk.nl
Prima Prent (praatplaat) - Harriët Kalthof, Barend Loosweg 11, 8356 HC Blokzijl t: 06 362 162 37 w: www.primaprent.nl
forYOO.nl (vormgeving) - Cindy Jernberg t: 06 43 44 14 30 w: www.forYOO.nl

Speciale dank aan

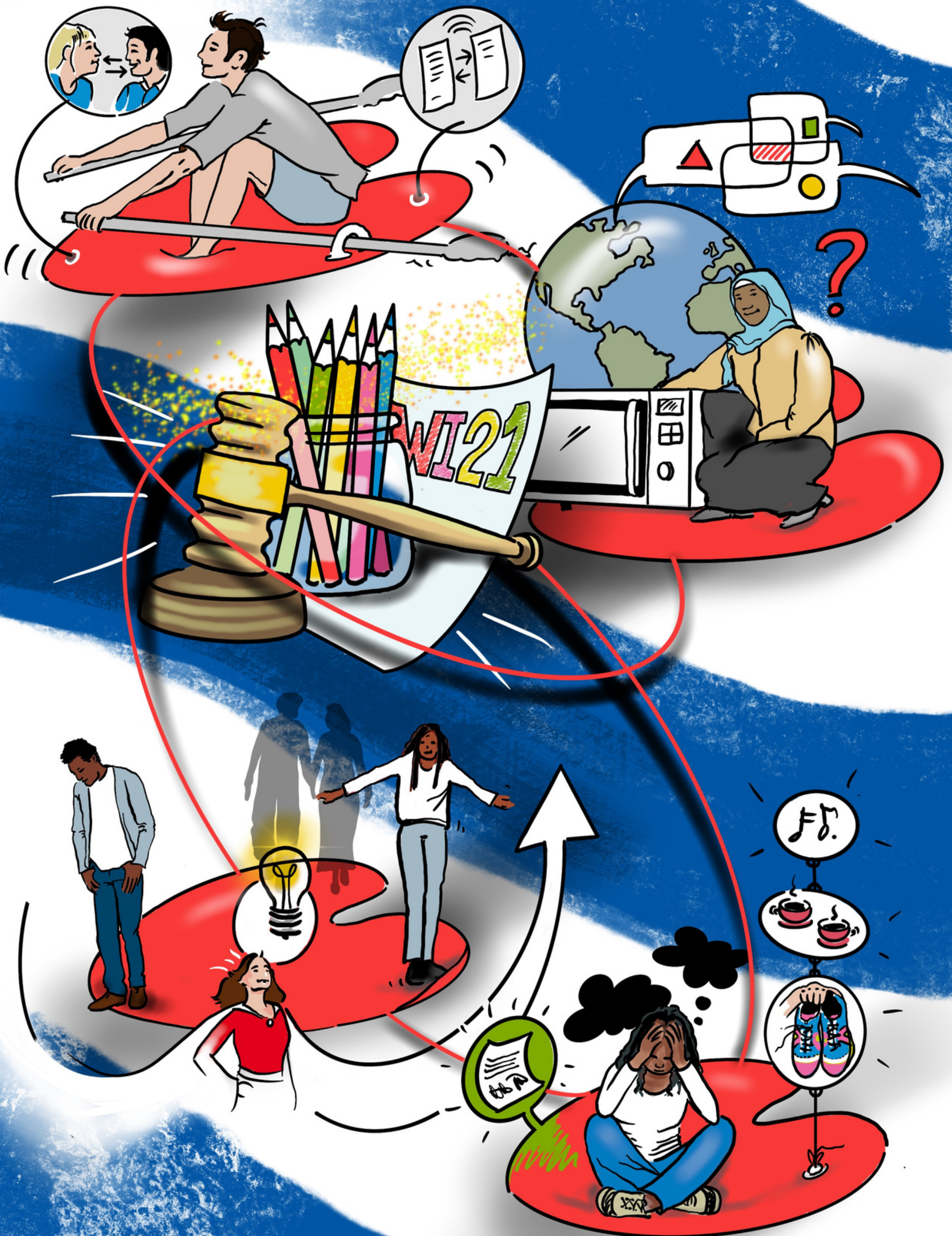
Divosa voor het creëren van de mogelijkheid voor 12 communities of practice Inburgering verdeeld over Nederland, waarbij aan de hand van ervaringen uit de dagelijkse praktijk een leerruimte is gecreëerd voor medewerkers van organisaties die dagelijks actief zijn met inburgering.

inburgering: leren
in de uitvoering

een project van divosa

NOTITIES

inburgering: leren in de uitvoering

een project van divosa